

segélyt az olyan erdőtisztek és erdészeti altisztek, kik állomásukat elveszítvén, vagyon és kereset nélkül maradtak vagy a kik betegség és munkaképtelenség miatt önfentartásukról nem gondoskodhatnak, s illetőleg az olyan özvegyek, kik férjüket ez évben veszítették el és vagyon vagy másnemű segély nélkül, legalább két kiskorú gyermekkel maradtak vissza, vagy végül az olyan árvák, kik atyjukat és anyjukat elveszítvén, minden vagyon és segély nélkül maradtak hátra.

Ezen feltételekhez képest felhívjuk tehát az érdekelteket, hogy hiteles okmányokkal felszerelt folyamodványaikat legkésőbb folyó évi november hó 10-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához (Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 10. szám, II. emelet) benyujtsák.

Budapest, 1894. évi szeptember hó.

A titkári hivatal.

Különfélék.

A „Hazánk irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság”-ról, mint a t. olvasók még bizonyára visszaemlékeznek erre, a részvénytársaság megalakulása idején az „Erd. Lapok”-ban is említés történt, a minek indokát nemcsak az a körülmény képezte, hogy a szükséges részvénytőke összerakásában az erdészethez tartozók is jelentékeny részt vettek, hanem különösen az a körülmény, hogy a részvénytársaság egy napilap kiadását is megindította, mely lap hivatva volt vala programjának nyílt ígérete szerint legelső sorban a különféle gazdasági ágak fejlődésének s az ezekkel rokon tudományágak ápolásának érdekeit töle telhetőleg szolgálni, elősegíteni.

Utóbb azonban a részvénytársaság és a napilap közti

viszony olyan fontos változást szenvedett, hogy ennek megemlítését az „Erd. Lapok“-nak elmulasztania ismét nem lehet, és pedig nem lehet abból az okból folyólag, mivel a változás épen abban a tekintetben történt, a mi a részvénytársaság megalakulásának és különösen az új napilap megindításának felemlítését indokoltta tette.

A részvénytársaság kebelében ugyanis véleménykülönbség támadt a felett, vajjon a napilap általános iránya megfelel-e a kijelölt célnak, s minthogy az e kérdés eldöntése érdekében összehívott közgyűlés a napilapot, a mennyiben kialakult irányzata az eleve kijelölt utra nem tereltetnék, nem találta olyannak, melynek továbbra való költséges fentartása a részvénytársaságnak érdekében állhatna, oly határozat jött létre, melyből kifolyólag tárgyalások indítottak meg a lap tulajdonjogának kellő feltételek mellett való értékesítése, esetleg a lap beszüntetése iránt.

Tudomásunk szerint a kérdés elvégre azt a megoldást nyerte, hogy a „Hazánk“ nevű napilap tulajdonjogát egy megalakítandó új részvénytársaság részére néhány korábbi részvényes megvette, miután hozzájuk a részvényeseknek egy kisebb hányada csatlakozott. A többi részvénytulajdonosok a megkevesbedett részvénytökével, a részvények névértékének megtartása mellett, megmaradtak: „irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság“-nak, egyéb változás pedig csak annyiban történt, hogy a cégjelzésben „*Hazánk*“ szó helyébe, a korábbi részvénytársaságtól s a napilaptól való megkülönböztetés végett, a „*Patria*“ szó tétetett.

Mindezekből szakunkat különösen az érdekli, hogy a szóban levő napilap, mely ugyan most is „Hazánk“ néven jelenik meg, a nevében megváltozott, de tényleg a régihez egészen hasonló „Patria irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság“-gal semminemű szellemi kapcsolat-

ban már nem áll, az összeköttetés ma csupán üzleti, a mennyiben a „Hazánk“ napilapnak tudomásunk szerint mai napig még meg nem alakult részvénytársasága köteles lesz s illetve a lap jelenlegi tulajdonosai kötelesek a megkötött szerződés erejénél fogva a hirlapot bizonyos időn át a „Patria“ gépével nyomtatni. (Arató.)

Az Ergates faber-t (Fabr.) (vagy *Prionus obscurus* Oliv.) a hazai czinczér fajok legnagyobbikát, több rovar-tani munka mint ritkán előfordul, de azért erdőkáros rovar-t nevez meg.

A Sopronvármegye délnyugati részében elterülő osztrák-stájer határhegység erdeiben úgy a mult évben, mint az idén is elég nagy számban volt található. Részletes leírása bármely rovar-tani munkában megtalálható s itt csak életmód-jára vonatkozó néhány adatot óhajtok feljegyezni. A rovar nősténye sokkal nagyobb számban fordul elő, mint a jóval kisebb him s különösen az újabb vágások tuskóin szokott naplemente után tartózkodni. Ebben az időtájban könnyen megfoghatók, míg későbben szárnyra kelnek s bár lomhán, de elég magasan repülve nehezebben érhetők el.

A kifejlett bogár repülési ideje augusztus hórá esik. Álczája főleg erdei fenyőben él, ezenkívül fekete nyár-ban és fűzfában is előfordul; nagy álczameneteket rág ki s ha nagyobb számban jelenik meg, tetemes kárt okozhat.

A bogarat a rovar-evő emlősök, különösen a denevérek pusztítják.

Károsítások megakadályozása legegyszerűbben úgy lehetséges, ha a könnyen megfogható bogarak összegyűjtetnek és elpusztíttatnak.

Még felemlitem, hogy Calwer szerint az *Ergates faber* előfordul Francia-, Német- és Svédországban, de a mint az elmondottak is igazolják, nálunk sem épen ritka.

(Közli: *Ratkovszky K.*)

A krétás talaju Champagne 1878-tól 1893-ig létesített fenyőültetései. (Les plantations resineuses de la Champagne crayeuse de 1878 a 1893.) — E napokban René de Taillassonnak, volt francia erdőfelügyelőnek és a francia földmivelők társulata tagjának jelzett czimű irata jutott kezeimhez, a mely iratban a krétás talaju Champagne-ban a legutolsó 15 év alatt foganatosított fenyő erdősitéseket ismerteti a szerző. Minket ugyan, mivel nálunk növénytenyészet által elfoglalt krétás talaj számbavehető kiterjedésben nincsen, a kérdés a gyakorlat szempontjából közvetlenül nem érinthet, de mindenesetre érdekes azon okból, mert ezekkel az erdősitésekkel eddig teljesen haszonvehetelen területeket vontak művelés alá, másrészt pedig, mert bizonyítékot szolgáltatott arra nézve, hogy a fekete fenyő elegendően vagy az erdei fenyővel elegendesen ezen különleges jellegű talajon milyen jó sikerrel tenyészthető. Épen ezért nem tartom feleslegesnek francia szakársunk érdekes szakmunkáját a következőkben ismertetni.

Bevezetéképen megemlítem, hogy a „Champagne crayeuse“ magában foglalja a Troyes-i kerület (arrondissement) egy részét, az Arcy sur Aube-i kerületet egészben és a Nogent sur Seine-nek nagy részét.*) A terület nagy

*) A Champagne-tartomány Franciaország északkeleti részén 469 □ mért-földnyi területet foglal el és áll az Ardennes, Marne, Haute Marne és Aube departement-okból. A tartomány általában jól művelt, bortermő vidék s erdőkben is bővelkedik; csupán a 111 □ mfdnyi Aube departement-ba eső délkeleti rész az, mely a „Champagne crayeuse“-nek nevezett kréta-fensíkot foglalja magában. Növényzetben ez a legszegényebb s ezen rész kopár s mezőgazdasági használatra nem alkalmas területeinek beerdősítéséről van a jelen sorokban is szó. (Közli.)

fensikot képez, talaja mindenütt kréta, azonban három, egymástól világosan megkülönböztethető rétegben; a terület legfelső részeit elfoglaló réteg ugyanis fehér kréta tüzkövel, a második réteg pedig, mely az előbbit környezve ér a felszínre, már tüzkő nélküli kréta, azonban sok pyritet (kovand) tartalmaz, a fensik legalsó részeit alkotó réteg pedig agyaggal és homokkal elegyes. Az első két réteget tiszta krétának nevezik,*) ezek az összes területnek kisebb részét foglalják el, a harmadik réteg a legkiterjedtebb. Magról kelt egyedekben a fekete fenyő csakis ezen utóbbi rétegen található.

A fenyővel való erdősítést már a múlt században kezdték meg. Jelenleg tulnyomó részben az erdei fenyő fordul elő, ezenkívül az újabb időben terjedni kezd a fekete fenyő és végül kis részben a vörös fenyő.

A kopár területek beerdősítésének zöme az utolsó két évtizedre és ebből ismét a legtöbb az utolsó 15 évre esik.

Beerdősült terület pedig kerek számokban:

az arrondissement d'Arcis sur Aube-ban	---	10.000	hektár,
„	„	de Troyes-ben	--- --- --- 2.000 „
„	„	de Nogent sur Seine-ban	3.500 „
		összesen	--- --- 15.500 hektár,

ezen területből erdősítettett az utolsó 15 évben 2600 hektár, tehát a területnek közel 0.17 része; az erdősítésekből esik: az elsőnek említett kerületre 2500 ha, a harmadiknak említettre 100 ha, míg a Troyes-i kerületben újabb időben

*) Ezen elnevezés alatt: „tiszta kréta — craie pure“ — fehér, iró krétát nem szabad értenünk, hanem itt is, valamint a „kréta talaj“ elnevezés alatt általában, többé-kevésbé agyagos-meszes kréta értendő. A tiszta kréta elnevezés onnan magyarázható, hogy a felső két réteg agyagban sokkal szegényebb s e mellett fehérebb is mint a legalsó. (Közlő.)

erdősítés nem történt. Tekintve pedig, hogy ezelőtt 15 évvel a kopárok és értéktelen területek 4781 *ha*-t tettek, a letelt idő alatt ezekből a területekből több mint 0·54 erdősítetett be, a mi kétségtelenül igen szép eredmény.

A beerdősített területek birtokosai közt vannak: nagybirtokosok, a kiknek tulajdonát 100—500 *ha*-nyi ilyen terület is képezi, azután kisbirtokosok, földmivelők, a kik egyébként művelt birtokaiba beékelődő részleteken erdősítenek a végből, hogy tüzelő fajok legyen vagy esetleg haszonfaként értékesíthető faanyaghoz is jussanak; végül községek, melyeknek tulajdonában kopár vagy mezőgazdaságilag előnyösen nem művelhető területek szintén vannak. Beardősítés alá természetesen általában csak azokat a magasabb fekvésű helyeket vonják, melyek mezőgazdasági művelésre nem alkalmasak vagy nem érdemesek.

A beardősítés mindenütt ültetés útján és pedig aként történik, hogy 2 *m*-es távolság mellett 2500 csemetét raknak el egy-egy *ha*-ra; újabb időben alkalmazzák a 3 *m* távolságot is, 1111 csemetét számítva egy *ha*-ra. Az 1 *m* távolságot, melynél 10.000 csemete jutna egy-egy *ha*-ra, sehol sem alkalmazzák.

Hogy a csemetéket egymástól ilyen nagy távolságra ültetik, ezt azzal indokolják, hogy a szóban levő vidék, illetve terület sovány talaja nem bír nagyobb hektáronkinti csemetemennyiséget táplálni s felnevelni. A talaj különben fű- s zölével fedett, úgy, hogy a fiatal fenyők a nap hevétől, mi azok kiszáradását előidézhetné, nem igen szenvednek.

Az ültetéseknel mindinkább nagyobb szerep jut a fekete fenyőnek, úgy, hogy pl. a Nogent sur Seine-i kerületben a fekete fenyő — az erdei fenyő 0·2 elegyarány-számával szemben — sok helyt 0·8-re megy. E fanem különben is szebb, egyenesebb s jobb növésű, mint az erdei fenyő,

mely utóbbi a krétatalajon a növésben nagyon is visszamarad, negyven éves korában alig magasabb 5 m-nél és e mellett sokkal többet szenved a *bombyx pini* (lasiocampa pini) támadásaitól, miht amaz. Csupán az Arcis sur Aubei kerület némely részletein vannak egyes fafogyasztók, kik ~~az erdei fenyőnek~~, állítólag azon okból, hogy fája nem oly szivacsos és a mellett jobb tűzerejű, mint a fekete fenyőé, az erdei fenyőt inkább kedvelik.

A vörös fenyőt most még csak itt-ott találni. A krétás talajon való tenyésztése eddig csak kísérletnek mondható. De már az eddigi tapasztalatokból is elmondhatni, hogy az agyaggal s homokkal elegyes talajon jól nő, a mennyiben az ott talált példányok 30—35 éves kornál 10—14 m magasak. A *bombyx pini* ezt a fanemet kevésbé támadja meg, mint az előbb említetteket.

A mi a beerdősült területek kihasználását illeti, az a tulajdonosok szükséglete szerint különbözően történik. Általánosságban a fiatalost 10—15. évében megritkitják s galyazzák. Az állab 25—30. évében következik a vigályító vágás, mikor a fatömeg felét kiszedik és végül a taroló vágást a 35—40 éves korban foganatosítják, a mikorra a talaj már eléggé bevetényült. Némelyek egészen tarra vágják a területeket, mások ellenben *ha*-kint 50 törzset meghagynak.

Az első ritkítás alkalmával *ha*-kint átlagosan mintegy 400 köteg fát termelnek, a vigályító vágás alkalmával pedig 350—400 köteget és 25 stère*) rakásolt fát, míg a végvágás fahozama 500 köteg és 25—30 stère. Mindez 40 éves fordát feltételezve értendő.

A tiszta bevétel, ismét 40 éves fordánál, *ha*-kint (az

*) 1 stère = 10 hektoliter = 1 köbméter.

adó, őrzés és kihasználás költségeinek leszámításával) átlagosan 320 frank.

A tőkebefektetés *ha*-kint 60 frank és pedig 20 frank a talajérték (vételár), ehez még 40 frank az erdősítési költség.

Ezen adatok számításba vételével ahhoz az eredményhez jutunk, hogy az erdő jövedelmezése *ha*-kint majdnem 4·5%-ra megy. Ezen számítás a gyengébb talajminőségre vonatkozik, ott, ahol a talaj jobb, a jövedelmezés nagyobb.

Ezekben ismerteti de Taillason az erdősítéseket, azok sikerét s jövedelmezőségét. Végül pedig a környék jelesebb erdőtenyésztőinek meghallgatásával a kezelésre nézve olyan képen nyilatkozik, hogy legczélszerűbb: a gazdálkodásnak pl. 80 éves időszaka alatt az első évben ültetett fenyőt 30 év múlva kihasználni, azután az erdőtenyésztés által a mivelhető területek körébe vont s erre alkalmassá tett talajt 10 évig mezőgazdaságilag művelni (rozs- vagy másféle gabona-termesztésre) s azután újból beültetni és kihasználni a következő 30 év alatt és végül a korábbi 10 évi mezőgazdasági használatot megismételni; vagy pedig 105 évre kiterjeszkedve három 30 éves erdő- és három 5 éves mezőgazdasági használatot váltogatni egymásután.

Leghelyesebb *ha*-kint 2500 csemetét ültetni 2 *m*, vagy 3600-at 1·66 *m* sortáv mellett és pedig tiszta krétán felében fekete, felében erdei fenyőt elegyítve, míg a homokkal vegyes krétán ugy. választva meg az elegyarányt, hogy $\frac{2}{3}$ erdei fenyőre $\frac{1}{3}$ fekete fenyő jusson.

Az ültetést ősszel kell teljesíteni s csak kivételesen február és márcziusban, ha az időszak nedves. Végül

egyres helyeken a fenyőket lomlevelű fákkal — bizonyos éger s fűz nemekkel — kell elegyíteni, a mi Taillasson véleménye szerint kitűnő talajjavító módszer leend.

(Közli: Schmidt K.)

Az akácdfa ismeretéhez. A „Bulletin de la Société centrale forestière de Belgique“ 1894. május havi füzetében ezen nálunk is nagyon elterjedett fáról a következőket írja:

Az akác egy olyan fa, mit mindenre lehet használni; fájában, kérgében és leveleiben nagymennyiségű ásványi tápláló anyag — különösen mész — van; másrészt megelégszik kevés foszforsavval és káliummal. Daczára annak, hogy sok mindenre lehet használni, hogy jelentékeny mennyiségű hamualkotó részekkel rendelkezik, ennek a fának a talajjal szemben nagyon mérsékelt követeléseik vannak, mert sovány, köves, homokos és televényben szegény talajon is jól fejlődhetik. Az akác említésre méltó sajátosságait több körülménynek köszönheti. Így számos, mélyreható gyökérzete folytán állandóan fejleszti a szén-savat és más szerves savakat, s épen úgy, mint a paszuly, lóhere, luczerna és más hüvelyesek, gyökereivel megbonthatja a sziklákat és más nehezen szétmálló anyagokat, mint a kovasavas és szénsavas mészvegyületeket s a szabaddá váló termékenyítő anyagokat áthasoníthatja.

Hogy az akácdfa oly keveset törődik a televénnyel, az onnan van, mivel a hüvelyesek — melyhez a szóban forgó fanem is tartozik — egy mikrobával az ugynevezett bacillus radiciolával, mely a megművelt talajban rendszeren jelen van — táplálkoznak.

Ez a mikroba a corticalis réteggel még nem bíró fiatal gyökerekbe behatolván, számos göcsöt alkot, melyekben a sejteknek fehérjében gazdag protoplasmája egyesül

számos kicsiny vonal vagy villaalaku mikroszkopikus lényvel.

Frank tenyésztési kísérletekkel kimutatja, hogy az ákáczcsemete olyan kovahomokban is egészen jól tenyészik, melyben nitrogéntartalma anyagok nincsenek.

A megelőzők Ebermayernek a „Forstliche naturwissenschaftliche Zeitschrift“-ben megjelent cikkéből vették.

Az ákácdfa levele Grandeau által eszközölt pontos elemzés szerint sok nitrogént tartalmaz, hamualkotórészei között pedig aránylag nagy mennyiségű foszforsav, káli és kénsav van, melyek a talajban csak nagyon kis mennyiségekben találhatóak. Ez az oka annak, hogy az ákácdfa lombja jó takarmányt képez. Barna erekkel átszőtt sárgászöld színű fája réndkívül erős, de nem igen rugalmas, valamennyi Amerikából származó fanem közül az ákác leginkább áll ellen a korhadásnak. Amerikában az ákáczfát leginkább czövekeknek használják. Erre a célra a fát télen vágják, jól kiszáritják s ilyen módon mint czövek eltart negyven esztendeig is. A legkitünőbb vasuti talpfákat adná az ákácdfa, ha bővebben fordulna elő és nem lenne olyan nagyon drága.

Ákáczfából készítenek hajó-alkotórészeket, különösen a faszégeket, melyek a hajó bordáit a vízhez erősítik; ezek réndkívül sokáig tartanak. Csinálnak ákáczfából földszinti padozatot, a fa szerkezete sűrű és elég finom. Az ákáczfát szépen lehet fényezni, szép színe van és az esztergályosok is használják. Fáját a kocsigyárosok is alkalmazzák, különösen kerékküllöket készítenek belőle.

Mathien a „Flore forestière“ című munkájában a következőket mondja: „Az ákácdfa kitünő tűzifa, élénk és tartós tüzet ad, melyből sugárzó hőség fejlődik, miért is kivált nyitott tüzhelyeken tesz jó szolgálatot.“

Van Outryve d'Ydevalla úgy használja ákáczerdejét, hogy azt évente több ízben is megnyesi, úgy, hogy az erdő úgy néz ki, mintha csakis csutakokból állana. A lenyesett ágak kitünő lombtakarmányt képeznek és a tövissekhez a marha hamar hozzászokik és úgy fogja szájába a galyat, hogy a tövis nem szurhatja meg.

A mag tavasszal vetendő és az ágakat, ha a csemete a 25—50 *cm* magasságot elérte, már az első esztendőben lehet használni. A mesterségesen telepített ákáczerdőt különben már az első esztendőben — az év végével — kell gyériteni és a hol esetleg szükséges — a hol az erdő nagyon ritka — más csemetétet kell közükbe ültetni.

Ha valahol ákáczt akarunk tenyészteni, igen czélszerű a kérdéses területet előbb megtrágyázni foszfat-salakkal; kainittal vagy karnallittal, tehetünk hozzá gipszet is. Ezen trágyanemek az ákáczelevél hamualkotó részei iránti tekintetből választattak. Az ákáczelevél hamuja áll a sulyhoz viszonyítva $7\frac{1}{2}\%$ kénsavból, 20% foszforsavból és mészből, 30% káliból és $9\frac{1}{2}\%$ magneziából. A friss ákáczelevél azonkívül $3\frac{1}{2}\%$ nitrogént tartalmaz. (Közli: *Péck D.*)

A télen és nyáron döntött fák ismertetőjele. Haszonfa vevőnek, különösen ha a haszonfát építkezésekre akarja felhasználni, igen nagy fontossággal bír annak ismerete, vajjon a vásárolni szándékolt fa téli vagy nyári vágásokból került-e ki, a mennyiben ennek tudata nagymérvű károsodástól óvja meg az illetőt, miután ismeretes, hogy a nyári vágásokból kikerülő fa, mint épületi fa, kisebb értékkel bír, mint a télen döntött fa.

A nyugvás idejében, tehát októbertől áprilisig, ejtett fa sejtjeiben mindig nagymennyiségű keményítő szemecskéket tartalmaz, a melyeket nyáron döntött fa sejtjeiben nem lehet megtalálni. Ezen keményítő tartalom által a téli

fa nagyon tömött és áthathatlanná válik, a mennyiben a likacsokat a keményítő elzárja. Ezen okból hordódongák készítéséhez kizárólag csakis téli fát lehet használni, miután a nyári fából termelt dongákból készült hordók tartalma a likacsokon át erősen párologna.

A téli fában levő keményítődús tartalom joddal összekötésbe hozva viola színt nyer. A megvizsgálandó fa бүтүjét tehát valamely jodoldattal kenjük be és ha a бүтү felülete egyforma sárgás színt mutat egyes világossárga vonalokkal, biztosra vehetjük, hogy az illető fa nyári döntésből került ki.

A világossárga vonalak a nedvdús sugarak, míg a sejtek, szövetek és farostok az egyszínű sárga színt mutatják.

A téli vágásból, illetve a nyugalom idejében döntött fákban ellenben a keményítődús sugarak a sárga alapfelületen mint sokkal sötétebb tentaszínű fekete csíkok mutatkoznak.

(A „Deutsche F. und J. Ztg. után közli: *Pausinger* K.)

Füztelepítésről. A fűzek kifejlett gyökérzetük következtében a talaj minőségére nem igen válogatósak s a nyárfákhoz és égerekhez hasonlóan szeretik oldott tápanyaikat a talaj- és folyóvizből felvenni. Már azon körülmény, hogy a száraz leveleknek tiszta hamutartalma 3·7 és 6% között váltakozik, arra mutat, hogy ezen fanem igen különböző talajokon tenyészhet, de egyszersmind arra is, hogy tartamosan csakis jó talajon lehet gazdag vesszőtermésre számítani. Ha egy hektár kiterjedésű füzfatelepegy évi hozamának száraz anyagsúlyát átlagosan 3120 kilogrammnak számítjuk, akkor ezen vesszők levágása által a talajtól 43·6 *kg* nitrogén, 68·6 *kg* ásványi anyag, ebben 13 *kg* káli, 16·5 méz és 8·7 foszforsav vonatik el. Ha már most

felhívta a birtokosokat, hogy földeiken gyűjtsenek össze Blissusokat és küldjék el neki. Snow a fertőzést eszközölte és visszaküldte nekik a rovarokat oly utasítással, hogy a fertőzöttekhez körülbelül egy liter ép Blissust fogjanak s azokat egy ládikába zárván, adjanak mindig friss táplálékot nekik. Negyvennyolcz óra elteltével aztán a megtámadott Blissusok — körülbelül a fele rész — a szabadban a leginkább megtámadott szántóföldekre kibocsátandók s helyettük megint egy liter egészséges Blissus fogadó össze s helyezendő a ládikában maradt beteg rovarokhoz s tartandó negyvennyolcz óráig stb.

Ezen eljárás által sikerült a causasi birtokosoknak a Blissust kipusztítani s most már maguk a birtokosok gondoskodnak a felől, hogy évről-évre legyen nekik a ládikában fertőzött és döglött Blissus rovaruk, melyeket szükség esetén felhasználhatnak.

M. Hilgard ezeket ismertette a franczia mezőgazdasági egyesületnek az 1893 márczius 29-én tartott gyűlésén. Az itt elmodottakat könnyen alkalmazhatjuk a fenyőpohók irtásánál is. Hogy fertőzött vagy járványos betegségben eldöglöt hernyókat és bábokat kapjunk, esős időben kell azokat összeszedni. Talán elegendő lenne egy légjárta ládikát használni a hernyótenyésztésnél s arról gondoskodni, hogy mindig nedves levegő jusson a hernyókhoz.

Snow találmánya kiegészíti Sebert tanár felfedezését. Sebert ugyanis 1826. év nyarán nagy mennyiségű *Arctia villica* hernyót gyűjtött össze, hogy tanulmányozza növekedésüket. Mikor ezek a hernyók kifejdtek, egészen meglágyultak és rövid idő múlva elvesztek, később testük megkeményedett és fényes fehér penészszel vonódott be. Sebert ezeket a döglött hernyókat kitette a fákra az egész-

séges hernyók mellé s azok fertőzés folytán szintén elpusztultak. (Berlin, Entom. Zeitung 1858 és 178. lap.)

(A „Revue d. e. e. f.“ után: Péché D.)

Halálozás. Taferner István, m. kir. erdész, az orsz. erd. egyesület alapító tagja (Pancsován) meghalt. Békeporaira!

Egyesületi hirdetések.

Az „Erdőhasználattan“ kézikönyvének Szécsi Zsigmond m. kir. erdőtanácsos, erdőakadémiai tanár által átdolgozott s bővített II. kiadásának ára épúgy, mint az I. köteté volt, az Országos Erdészeti Egyesület tagjai részére 6 frt, nem tagok részére pedig 8 frt. Megrendelhető postautalványon vagy pedig utánvétellel való küldésre egyszerű levelezőlapon is az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál. (Budapesten, V., Alkotmány-utca 10. sz.)

Az **„Erdészeti Zsebnaptár“** új évfolyama (1894. évi XIII. évfolyam) még kapható. Megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál és legcélszerűbben postautalvánnyal. Ára bérmentetlenül elküldve az egyesület tagjai részére 1 frt, nem tagok részére 1 frt 50 kr. Ha egy vagy két példány megrendelése esetében az előbbi árakon felül példányonként 15 krral több küldetik be, az elküldés bérmentve (keresztkötés alatt, ajánlva) eszközöltetik. Kettőnél több példány megrendelése esetében az elküldés zárt csomagokban történik s a szállítási díjat az átvétel alkalmával a megrendelő fizetheti ki.

Az Erdészeti Rendeleték Tára 1880—84. évi I—IV. évfolyamának harmadik kiadása még kapható. Ennélfogva felkérjük mindazokat, a kik a kérdéses művet megszerezni óhajtják, szíveskedjenek ebbeli óhajukat a titkári hivattal közölni. A mű ára tagok részére 2 frt, nem tagok részére 3 frt.

„Erdészeti növénytan“ czimü, 200 arannyal jutalmazott pályamunka ára az egyesület tagjai részére 2 frt 80 kr.; nem tagok részére pedig 4 frt. Legcélszerűbben postautalvánnyal rendelhető meg az országos erdészeti egyesület titkári hivatalánál, mely